

Taken en verantwoordelijkheden

Gezondheid ^[1] veiligheid ^[2]

Doel

Het doel van dit document is het vastleggen van de taken en verantwoordelijkheden bij het uitvoeren van het veiligheidsbeleid van de organisatie. Bij het nemen van maatregelen is er specifiek aandacht voor gebrek aan taalbeheersing bij laaggeletterden en anderstaligen en voor de veiligheid van uitzendkrachten en vrijwilligers.

Welke groepen zijn er op een bedrijfsterrein?

De groepen zijn:

1. Eigen personeel en stagiairs (vast en tijdelijk)
2. Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt (SROI)
3. Uitzendkrachten
4. Opdrachtnemers (aannemers)
5. Vervoerders (vervoerders met VIHB registratieplicht, beroepsvervoerders en eigen vervoerders)
6. Vrijwilligers
7. Bezoekers (aanwezigen zonder werktaak)

Beschrijving van het risico

Wie is verantwoordelijk voor veiligheid?

Vooraf moet worden opgemerkt dat de verantwoordelijk voor veiligheid juridisch behoorlijk gecompliceerd is. In onderstaande tekst wordt getracht in begrijpelijke taal een samenvatting van de wettelijke regels te geven. Dit betekent dat de tekst niet volledig is en nuanceringen zijn weggelaten. In de praktijk is er veel verwarring over de juiste interpretatie van de regels binnen bedrijven, al geven gerechtelijke uitspraken (jurisprudentie) veel houvast. Het verdient aanbeveling om bedrijfsjurist of externe jurist te raadplegen bij het opstellen van veiligheidsregels in het bedrijf en het houden van toezicht ^[3] op de naleving ervan.

Verantwoordelijkheid werkgever

Uitgangspunt is dat iedere werkgever verantwoordelijk is voor de veiligheid van zijn eigen werknemers en van personen die onder zijn gezag werken zoals ingeleend personeel. Het afvalbedrijf (de inrichting) is verantwoordelijk voor de veiligheid en de gezondheid van de mensen die op het bedrijfsterrein komen en werken. Het gaat daarbij niet alleen om het eigen (ingehuurd) personeel en opdrachtnemers, maar ook om de veiligheid en gezondheid van bezoekende vervoerders en derden die geen werkzaamheden verrichten.

De werkgever van het afvalbedrijf is verantwoordelijk voor de veiligheid van het eigen personeel en stagiairs. Het afvalbedrijf is ook verantwoordelijk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt (SROI) die als onderdeel van een aanbesteding of overeenkomst verplicht worden ingehuurd of in dienst genomen zoals bijstandsgerechtigden en reïntegrerende werknemers. Dit betekent ondermeer zorg voor een veilige werkomgeving en werkplek en de veilige uitvoering van de werkzaamheden waaronder de arbeidsmiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen die gebruikt worden.

Opdrachtgever

Het afvalbedrijf in de rol van opdrachtgever heeft de wettelijke verplichting om bij het verstrekken van de opdracht (aanbesteding) vast te stellen welke veiligheids- en gezondheidsaspecten van belang zijn bij de uitvoering van de werkzaamheden. De inlenende werkgever (opdrachtgever) is de primair verantwoordelijke partij voor het waarborgen van de veiligheid en de gezondheid, zoals het toezien op het dragen van zichtkleding en persoonlijke beschermingsmiddelen, van uitzendkrachten die onder zijn toezicht en leiding arbeid verrichten, ook al heeft betrokkene een arbeidsovereenkomst met het uitzendbureau (opdrachtnemer) dat verantwoordelijk is voor het selecteren, begeleiden en inzetten van betrokkene(n) voor het werk bij de inlenende partij. Opdrachtgever kan bijvoorbeeld de

verantwoordelijkheid voor het verzorgen van een algemene opleiding en het beschikbaar stellen van persoonlijke beschermingsmiddelen bij het uitzendbureau leggen mits schriftelijk overeengekomen. De tekst van de paragraaf Instructies geven en toezicht houden van onderstaande maatregel Zorgen voor veiligheid van uitzendkrachten is verplicht.

Opdrachtnemer

Opdrachtnemers zijn bedrijven die voor bepaalde werkzaamheden (de opdracht) worden ingehuurd. Opdrachtnemers zijn bijvoorbeeld aannemers (contractors), onderaannemers (subcontractors), en ZZP-ers. De werknemers van een externe partij (opdrachtnemer) werken onder het gezag van de opdrachtgevende werkgever. De laatste is primair verantwoordelijk voor het borgen van de veiligheid en gezondheid van de werknemers die onder zijn gezag werken.

Hoewel ZZP-ers (zelfstandige opdrachtnemers) niet onder het gezag van de opdrachtgever vallen, geldt dat zij voor de arboregels (vrijwel) gelijk gesteld worden aan het eigen personeel, zeker als de opdracht in samenwerking met de eigen werknemers van de opdrachtgever wordt uitgevoerd.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en opdrachtnemer. Zo moet de opdrachtgever bijvoorbeeld zorgen voor een veilige werkomgeving (door risicoanalyse en adequate beheersmaatregelen) en de geldende veiligheidsregels binnen zijn inrichting in een aantoonbare afspraak (contract/overeenkomst) met de opdrachtnemer vastleggen. De opdrachtnemer is zelf verantwoordelijk voor de arbeidsmiddelen die ze meenemen en inzetten (keuringen, ontwerpeisen als machinerichtlijn, bijhorende opleidingen van zijn werknemers en het houden van toezicht). In geval van een incident zal Inspectie SZW altijd de feitelijke situatie onderzoeken en nagaan of zowel de opdrachtnemer (de werkgever van een slachtoffer) als de opdrachtgever hun verplichtingen hebben nageleefd.

Overige rollen

Als er op of buiten het bedrijfsterrein van het afvalbedrijf meerdere werkgevers leiding aan werkzaamheden geven, dan dient de opdrachtgever – dus het afvalbedrijf, altijd vooraf met de opdrachtnemer(s) af te spreken en (contractueel) vast te leggen wie voor welke veiligheidsaspecten verantwoordelijk is.

Vervoerders

Vervoerders werken niet in opdracht van afvalbedrijven, maar voeren wel werkzaamheden met en aan hun voertuig uit op diens locatie. Het afvalbedrijf dient huisregels voor de veiligheid op het bedrijfsterrein op te stellen, deze duidelijk en eenduidig kenbaar te maken en toezicht te houden op de naleving ervan. Onder huisregels vallen bijvoorbeeld verkeersregels, scheiding van zones en veiligheidssignaleringen die eenduidig en duidelijk zijn aangebracht op voor chauffeurs en bezoekers goed zichtbare plaatsen; pictogrammen hebben de voorkeur boven tekst vanwege taalbarrières. Deze groep bestaat uit vervoerders die vallen onder de registratieplicht VIHB en vervoerders die vallen onder de Wet Wegvervoer Goederen (beroepsvervoerder en eigen vervoerder).

Vrijwilligers

Soms worden vrijwilligers ingezet bij de inzameling van oudpapier. Een inzamelbedrijf is daarbij niet slechts faciliterend door het ter beschikking stellen van een inzamelvoertuig met chauffeur, maar heeft als opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor ondermeer het verstrekken van zichtkleding, persoonlijke beschermingsmiddelen, en de instructie voorafgaand aan de papierinzameling, en het houden van toezicht op het dragen van zichtkleding, het gebruiken van persoonlijke beschermingsmiddelen, en het naleven van de veiligheidsvoorschriften tijdens de papierinzameling. Binnen de branche wordt ingezien dat er aan het werken met vrijwilligers bijzondere veiligheidsrisico's verbonden zijn en het beter is om deze reden uitsluitend goed opgeleide professionals in te zetten. Echter lokale overheden vereisen in aanbestedingen en lopende contracten nog de inzet van vrijwilligers van plaatselijke verenigingen. De paragraaf Instructies geven en toezicht houden van onderstaande maatregel Zorgen voor veiligheid van vrijwilligers is verplicht.

Bezoekers

Voor de veiligheid van bezoekers is het afvalbedrijf, de eigenaar of gebruiker van het bedrijfsterrein, verantwoordelijk.

Veiligheid en communicatie

Het niet voldoende begrijpen van mondelinge en schriftelijke veiligheidscommunicatie zoals regels,

geboden en verboden leidt tot miscommunicatie, mogelijk met een ongeval tot gevolg. Voorbeelden van communicatie over veiligheid zijn:

- trainingen en onderricht
- instructies, werkoverleg en toolboxmeetings tijdens het werk
- mondelinge instructies en veiligheidswaarschuwingen op het werk die betrokkene zelf onvoldoende kan geven aan een ander of niet goed kan begrijpen van een ander
- veiligheidsdocumentatie zoals bedrijfsregels, terreinregels, instructiefilm, laad- en losinstructies, noodprocedure bij calamiteit/alarm/ongeval/ontruiming
- pictogrammen zoals op waarschuwborden en in bedieningsfuncties
- specifieke instructies, gebruikshandleidingen, procedures en dergelijke
- communicatie bij een dreigend incident of calamiteit

Taaleis bij gereguleerde beroepen

Voorbeelden van gereguleerde beroepen zijn asbestverwijderaar, machinist mobiele bouwkraan (art. 7.32 Arbobesluit) en veiligheidskundige. Voor het uitoefenen van gereguleerde beroepen, met name beroepen waarvoor een certificaat nodig is, geldt een wettelijke taaleis. Certificaathouders moeten de Nederlandse taal beheersen. Indien een groep samenwerkende mensen onderling in een andere taal begrijpelijk communiceert, is dat toegestaan. Ook bij functies waarin werkzaamheden met gevaarlijk afval worden verricht zoals het inzamelen van chemisch afval (bij bedrijven, de Milieustraat en chemokar), is aandacht voor voldoende taalbeheersing vereist.

Extreme weersomstandigheden

Extreme weersomstandigheden komen steeds vaker voor. Voorbeelden zijn hevige wind en windstoten met stormkracht, gladheid door sneeuw en ijzel, tropische temperaturen tijdens de zomermaanden en onweer met zware regenbuien. Het weer beïnvloedt direct het werk in de afvalbranche, maar er kunnen heel grote verschillen tussen de regio's in Nederland optreden. Dat maakt dat het beoordelen van de lokale weersomstandigheden alleen ter plekke kan worden gedaan. De actuele weersomstandigheden per regio zijn op het internet en via de radio uitstekend te volgen, met name als er sprake is van een weeralarm.

Wet en regelgeving

⊕ Arbowet, Arbobesluit en arboregelgeving

Arbeidsomstandighedenwet

- Artikel 1 Arbowet inzake Definities
- Artikel 3 lid 1 onder a en b Arbowet inzake Arbobeleid
- Artikel 5 Arbowet inzake Inventarisatie en evaluatie van risico's
- Artikel 8 Arbowet inzake Voorlichting en onderricht
- Artikel 10 Arbowet inzake Voorkomen van gevaar voor derden
- Artikel 16 Arbowet inzake Nadere regels met betrekking tot arbeidsomstandigheden alsmede uitzonderingen op en uitbreidingen van toepassingsgebied
- Artikel 19 Arbowet inzake Verschillende werkgevers

Arbeidsomstandighedenbesluit

- Artikel 1.5ha Arbobesluit inzake Taaleis bij gereguleerde beroepen
- Artikel 6.1 lid 2 Arbobesluit inzake Temperatuur
- Artikel 7.18 lid 9 Arbobesluit inzake Hijs- en hefwerktuigen
- Artikel 7.20 lid 1 Arbobesluit inzake Hijs- en hefgereedschap
- Artikel 7.23 lid 11 Arbobesluit inzake Gebruik van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte
- Artikel 7.23a lid 1 onder a Arbobesluit inzake Specifieke bepalingen betreffende het gebruik van ladders en trappen
- Artikel 7.34 lid 1 Arbobesluit inzake Steigers
- Artikel 9.1 Arbobesluit inzake Verplichtingen van de werkgever
- Artikel 9.2 Arbobesluit inzake Verplichtingen werkgever bij plaatsonafhankelijke arbeid
- Artikel 9.3 Arbobesluit inzake Verplichtingen van de werknemer
- Artikel 9.4 Arbobesluit inzake Verplichtingen werknemer bij plaatsonafhankelijke arbeid
- Artikel 9.5 Arbobesluit inzake Verplichtingen van zelfstandigen en meewerkende werkgevers
- Artikel 9.5a Arbobesluit inzake Verplichtingen van degene bij wie vrijwilligers werkzaam zijn
- Artikel 9.6 Arbobesluit inzake Verplichtingen van de opdrachtgever

Overige regelgeving

- Bijlage 2 artikel 6 VLG inzake Weersomstandigheden (Regeling vervoer over land van gevaarlijke

stoffen)

Meer informatie

- [Handreiking "Taal en veiligheidsrisico's"](#) [4], Sociaal Economische Raad, december 2019
- website Arboportaal: [taaleis voor gecertificeerde beroepen](#) [5]

Selecteer in de tabel een maatregel om te bekijken, of maak een selectie voor een printervriendelijke versie of om als PDF op te slaan.

Risico	 Maatregelen	Arbeidshygiënische Strategie
Taken en verantwoordelijkheden	☐ Geven werkinstructie [6]	Wettelijke verplichting
	☐ Stellen eisen aan rookplek [7]	Wettelijke verplichting
	☐ Toezien op veiligheid [8]	Wettelijke verplichting
	☐ Veilig werken bij weeralarm [9]	Wettelijke verplichting
	☐ Dragen geschikte werkkleding [10]	Basismaatregelen
	☐ Waarborgen van taalbeheersing [11]	Organisatorische maatregelen
	☐ Zorgen voor veiligheid van uitzendkrachten [12]	Organisatorische maatregelen
	☐ Zorgen voor veiligheid vrijwilligers [13]	Organisatorische maatregelen

Source URL: <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/risico/taken-en-verantwoordelijkheden>

Links

- [1] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/tags/gezondheid>
- [2] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/tags/veiligheid>
- [3] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/toezicht-houden-op-veilig-werken>
- [4] <https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/overige-publicaties/2019/handreiking-taal-en-veiligheid.pdf>
- [5] <http://www.arboportaal.nl/onderwerpen/certificatie/inhoud/taaleis>
- [6] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/geven-werkinstructie>
- [7] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/stellen-eisen-aan-rookplek>
- [8] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/toezien-op-veiligheid>
- [9] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/veilig-werken-bij-weeralarm>
- [10] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/dragen-geschikte-werkkleding>
- [11] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/waarborgen-van-taalbeheersing>
- [12] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/zorgen-voor-veiligheid-van-uitzendkrachten>
- [13] <https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/zorgen-voor-veiligheid-vrijwilligers>